

Tipus inèdit de divisor ibèric atribuïble a Iltirta

GABRIEL VILLARONGA*

Els pobles ibers, en la seva lluita contra els invasors romans, encunyen dracmes d'argent al final del s. III a. C. i principis del s. II a. C., i també divisors de plata, imitant els òbols de la colònia grega de Massàlia del tipus de roda.

Leandre Villaronga¹ en fa una subdivisió, dins la qual situa els divisors de la dracma d'Iltirta per la presència del topònim, o bé del llop, que és el símbol totèmic d'aquest poble. Malgrat que la moneda que presentem no es correspon ben bé a cap del dos tipus, l'inclourem dins d'aquesta subdivisió pels motius que exposarem en el present treball.

La descripció de la moneda és la següent:

x3

Divisor d'argent, tritetartemorion.

a/ Cap viril a la dreta.

r/ Guerrier cap a l'esquerra atacant o lluitant amb una arma (punyal?), amb un llop situat dessota seu i mirant cap a la dreta.

Pes: 0,55 g.

Diàmetre: 9 mm.

Posició horària: 9 h.

La moneda que presentem és inèdita pel tipus de revers que representa.

* Investigador numismàtic. Membre de la SCEN..

1. VILLARONGA, Leandre, *Les dracmes ibèriques i llurs divisors*, SCEN (IEC), Barcelona, 1998.

Em cal agrair les opinions respecte a aquest divisor d'argent ibèric que m'ha proposat el Dr. Pere Pau Ripollès.

El revers podria estar representant un mite relacionat amb la ciutat. Per exemple, a Porcuna hi ha una escultura d'un guerrer lluitant amb un llop.

Creiem que la moneda que presentem la podem atribuir a Iltirta per diversos motius. En primer lloc, el retrat de l'anvers és gairebé igual al número 630 i molt semblant al 629 del llibre de Leandre Villaronga *Les dracmes ibèriques i llurs divisors*. Aquests dos exemplars porten al revers el llop, símbol totèmic d'Iltirta, i per tant la seva encunyació està atribuïda a aquesta seca. A més, en el revers, el llop, que és atacat o que està lluitant, també té una tipologia, pel que fa al cos, a les potes i al cap, molt semblant a la que es veu en algunes fraccions d'Iltirta.

En conclusió, presentem un tritetartemorion ibèric atribuïble a Iltirta amb un revers inèdit, representant probablement un mite relacionat amb aquesta ciutat.